

Vergaderjaar 2012–2013

21 501-08

Milieuraad

Nr. 469

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 juni 2013

Hierbij doe ik u mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking de geannoteerde agenda toekomen van de Informele Milieuraad die op 16 en 17 juli a.s. in Vilnius zal plaatsvinden. Deze geannoteerde agenda is gebaseerd op de vooraankondiging van het Litouwse Voorzitterschap. De inhoud geeft de meest recente stand van zaken weer. Mocht de agenda van de Informele Milieuraad nog ingrijpend veranderen, dan zal ik u hierover informeren.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld

Geannoteerde agenda Informele Milieuraad

Samenvatting

Op 16 en 17 juli vindt in Vilnius de Informele EU-Milieuraad plaats. Hiervoor zijn drie onderwerpen geagendeerd:

- Een discussie over de financiering van biodiversiteit;
- Een discussie over de internationale klimaatonderhandelingen;
- Een lunchdiscussie over de risicobeoordeling van schaliegas.

Financiering van biodiversiteit

Inhoud

Financiering van de internationale biodiversiteitopgave is een dominant thema binnen het VN Biodiversiteitsverdrag (CBD). Dit bleek tijdens de laatste Conferentie van Partijen (COP11), die plaatsvond in Hyderabad in oktober 2012, en dit onderwerp zal naar verwachting weer prominent aan bod komen tijdens COP12 in 2014.

In de raadsconclusies die de Milieuraad op 11 juni 2012 vaststelde in voorbereiding op de COP11 wordt benadrukt dat er substantieel meer geld uit alle mogelijke bronnen nodig is om het Strategisch Plan van de CBD te kunnen implementeren. Daarbij wordt het belang van innovatieve financieringsmechanismen expliciet benadrukt als aanvulling op de traditionele internationale geldstromen, die hoofdzakelijk uit officiële ontwikkelingshulp (ODA) en de *Global Environment Facility* afkomstig zijn. In vrijwel alle EU-lidstaten staan publieke uitgaven onder druk, zodat er met name naar alternatieve vormen van financiering moet worden gezocht. De opgave is nu om deze innovatieve financieringsmechanismen te concretiseren en geaccepteerd te krijgen buiten de EU. Daarnaast is het van belang om de prijs van effecten op biodiversiteit en het natuurlijk kapitaal door consumptie en productie in economische afwegingen een plek te geven op mondiaal, Europees en nationaal niveau.

Stand van zaken

Tijdens COP11 is een compromis bereikt, dat bestaat uit de voorlopige doelstelling om in 2015 een mondiale verdubbeling van de (internationale biodiversiteitgerelateerde) financiële stromen richting ontwikkelingslanden te hebben gerealiseerd uit alle beschikbare bronnen. De EU heeft aangegeven deze doelstelling als regio op zich te zullen nemen. Dit betekent dat niet elke lidstaat individueel een verdubbeling dient te bewerkstelligen; het gaat om de totale bijdrage van de gehele EU. Eurocommissaris Potočnik (Milieu) heeft aangegeven dat de EU ten opzichte van het gemiddelde in de periode 2006–2010 al een forse stap in de juiste richting heeft gezet: 80% van de toegezegde verdubbeling voor 2015 is reeds ingevuld binnen het huidige beleid.

Nederlandse inzet

Nederland levert, ook in vergelijking met andere landen, reeds een aanzienlijke inspanning in termen van ODA als percentage van het BNP en doet daarom geen toezeggingen voor extra publieke middelen voor het internationale biodiversiteitsbeleid in de periode tot 2020. Wel is Nederland actief betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe methoden voor de financiering van mondiale publieke goederen op het gebied van milieu en duurzame ontwikkeling. Ook zet het kabinet in op verdere verduurzaming van de economie. In dat kader kan bijvoorbeeld worden gewezen op nationale initiatieven zoals de ondersteuning van het Platform Biodiversiteit, Ecosystemen en Economie en het faciliteren van Green

Deals. Daarnaast is slimme inzet van marktprikkels, waaronder beprijzing, een van de vier pijlers onder het Kabinetsbeleid om Groene Groei te bevorderen.¹

Transparantie over de impact op biodiversiteit is een essentiële stap om te komen een vergroening van de economie. De Commissiemededeling «Bouwen aan de eengemaakte markt voor groene producten en organisaties» (COM (2013) 196) zet hierop in. Het bevorderen van het rapporteren door bedrijven over niet-financiële informatie (COM (2013) 207) draagt bovendien bij aan wat van bedrijven verwacht mag worden op het gebied van rapportage over maatschappelijk verantwoord ondernemen. Wat Nederland betreft geldt dit ook ten aanzien van de impact op biodiversiteit.

Internationale klimaatonderhandelingen

Inhoud

Van 11 t/m 22 november 2013 vinden in Warschau tijdens de 19^e Conferentie van Partijen (COP19) klimaatonderhandelingen plaats tussen de partijen die zijn aangesloten bij het Raamverdrag inzake klimaatverandering (UNFCCC). Deze onderhandelingen zijn gericht op het implementeren van eerdere COP-besluiten op het gebied van bijvoorbeeld adaptatie, marktmechanismen, monitoring van- en rapportage over broeikasgasemissies en op het boeken van voortgang in de discussie over de vorm en inhoud van een nieuwe mondiale klimaatovereenkomst. Deze overeenkomst moet in 2015 door de COP vastgesteld worden en in 2020 in werking treden. Tijdens de informele Milieuraad staat een initiële discussie geagendeerd over de inzet van de EU voor de klimaatconferentie in Warschau. De formele EU-onderhandelingsinzet voor de COP19 zal tijdens de Milieuraad in oktober met raadsconclusies worden vastgesteld.

Stand van zaken

De Europese Commissie heeft op 26 maart 2013 een consultatieve mededeling uitgebracht over de mondiale klimaatonderhandelingen (COM (2013) 167). De kabinetsreactie op deze mededeling is inmiddels met uw Kamer gedeeld.²

Nederlandse inzet

Voor de periode na 2020 – het jaar dat de emissiereductieverplichtingen onder het Kyoto-protocol aflopen – zijn nieuwe mondiale klimaatafspraken nodig, leidend tot een toekomstbestendig en dynamisch klimaatarrangement. Dit arrangement moet wat Nederland betreft rekening houden met de veranderde geopolitieke en economische verhoudingen van de 21e eeuw en dienovereenkomstig mee kunnen groeien zodat de 2-graden doelstelling binnen bereik blijft. Prioriteiten bij het ontwerpen van de nieuwe post-2020 overeenkomst zijn het aan boord krijgen van alle belangrijke partijen en het creëren van een dynamisch en flexibel juridisch raamwerk dat ruimte biedt voor flexibiliteit en praktische uitwerking en daarnaast toekomstbestendig is.

Participatie staat voorop in de Nederlandse visie over het nieuwe arrangement. Alleen brede deelname met verplichtingen voor alle landen,

¹ Kamerstuk 33 043, nr. 14

² Kabinetsreactie op consultatieve mededeling Europese Commissie «De internationale overeenkomst inzake klimaatverandering van 2015», 10 juni 2013

met name voor alle grote uitstoters, kan een stevig en stabiel fundament creëren voor de benodigde opwaartse ambitiespiraal. Om deelname van landen te bevorderen moet het nieuwe arrangement aansluiten op de ambities en drijfveren van de lage emissie ontwikkelingsstrategieën en nationale adaptatieplannen van landen en ruimte laten voor verschillende nationale benaderingen en soorten verplichtingen. Ook moet het een breed scala aan niveaus van economische ontwikkeling en verschillende nationale omstandigheden (fysieke kenmerken, politieke omstandigheden, juridische systemen) kunnen accommoderen.

Het nieuwe arrangement moet daarnaast praktisch van aard zijn, met prikkels voor grootschalige actie op de grond, gericht op een transitie richting een koolstofarme en klimaatbestendige economie. Om ambitie te bevorderen moet het arrangement niet alleen landen maar ook bedrijven, maatschappelijke organisaties, lagere overheden e.d. faciliteren bij het oplossen van het klimaatprobleem.

De nieuwe afspraken moeten bovendien toekomstbestendig zijn. Zij moeten regelmatig en eenvoudig opwaarts kunnen worden aangepast aan de veranderde capaciteiten van landen, nieuwe kennis over het klimaatprobleem en nieuwe mogelijkheden het aan te pakken.

Risicobeoordeling van schaliegas

Inhoud

De schaliegasrevolutie in de VS heeft tot gevolg gehad dat er een verandering in de wereldwijde geopolitiek heeft plaatsgevonden. De VS is naar verwachting binnen een aantal jaar niet meer afhankelijk van olie uit andere werelddelen en goedkope steenkool wordt uit de VS geëxporteerd naar de EU. Dit heeft effecten op de Europese energiemix en kan op termijn van invloed zijn op het behalen van de EU-klimaat- en energie-doelen.

Tijdens de lunch van de informele Milieuraad zal worden gesproken over de risicoanalyse van schaliegaswinning in Europa, waarover uiteenlopende meningen bestaan. Voor het gefractureerd boren («fracking») worden grote hoeveelheden water, vermengd met chemicaliën in de bodem gebracht; de langetermijneffecten hiervan zijn nog niet bekend. In de VS zijn er aanwijzingen dat stoffen (en gas) als gevolg van schaliegaswinning in drinkwaterlagen terecht kunnen komen. Ook geologische effecten, zoals aardbevingen en bodemdaling, kunnen niet worden uitgesloten.

Stand van zaken

De Europese Commissie beraadt zich al enkele jaren op de noodzaak en wenselijkheid van Europees beleid ten aanzien van de winning van schaliegas. De drie meest betrokken Commissieonderdelen (DG Energie, DG Klimaat en DG Milieu) hebben onderzoek laten uitvoeren naar de effecten van de ontginning van schaliegasreserves op de Europese energiemarkt, de gevolgen van een verschuiving naar schaliegas voor het klimaat en de milieurisico's die het winnen van schaliegas met zich meebrengt.

Eind vorig jaar heeft de Commissie een consultatie uitgezet over mogelijk EU-beleid ten aanzien van schaliegaswinning. Nederland heeft hierbij ingebracht dat eerst verder onderzoek noodzakelijk is. De resultaten van het onderzoek naar de mogelijke risico's en consequenties van schaliegas-

winning in Nederland, dat in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken wordt uitgevoerd, worden rond 1 juli 2013 verwacht.

Op dit moment vindt nog consultatie plaats tussen de Commissie en stakeholders. Naar aanleiding hiervan zal de Commissie mogelijk Europese normen voorstellen om de veiligheid van schaliegaswinning in de lidstaten te waarborgen. Eind 2013 zal de Commissie naar verwachting een richtsnoer voor de risicobeoordeling van schaliegas uitbrengen.

Nederlandse inzet

Nederland staat positief tegenover het voorstel van de Commissie om te komen met een richtsnoer voor de risicobeoordeling van schaliegaswinning. Een richtsnoer laat ruimte aan lidstaten om hier verder invulling aan te geven op basis van nationale uitgangspunten en specifieke omstandigheden.

Om tot een gedegen besluit over schaliegaswinning te komen, is het nodig voor- en nadelen hiervan vanuit verschillende invalshoeken te bezien. Pas na afronding van het door de minister van EZ opgedragen onderzoek is besluitvorming aan de orde.

Bij de besluitvorming zal alle informatie over nut en noodzaak van de winning van schaliegas, de gevolgen voor de transitie naar een hoger aandeel duurzame energie, alsmede de gevolgen voor het milieu en de leefomgeving worden meegenomen.